

Σκοπός και περιεχόμενο του χαρτοφυλακίου καριέρας

1. Σκοπός

Κάθε νέος από τη στιγμή που τελειώνει την επαγγελματική του εκπαίδευση και βρίσκεται στο στάδιο αναζήτησης κάποιας θέσης πρακτικής άσκησης ή εργασίας, αντιμετωπίζει μια κατάσταση αβεβαιότητας και τρομερού άγχους. Ποιος είμαι, τι θέλω να κάνω, ποια βήματα πρέπει να ακολουθήσω σε πρώτη φάση για να βρω την εργασία που μου ταιριάζει, είναι οι συνηθέστερες ερωτήσεις όταν οι νέοι βρίσκονται σε αυτή τη διαδικασία. Χωρίς την κατάλληλη υποστήριξη από ανθρώπους που βρίσκονται κοντά στους νέους όπως και από ειδικούς που ασχολούνται με συμβουλευτική απασχόλησης και επαγγελματικό προσανατολισμό τα πράγματα γίνονται αρκετά δύσκολα. Βεβαίως η μορφή που θα πάρει τελικά αυτή η διαδικασία υποστήριξης των νέων ποικίλλει ανάλογα με την περίπτωση.

Η διαδικασία του να σκεφτεί κάποιος την μελλοντική του επαγγελματική αποκατάσταση δεν ξεκινά φυσικά μόλις πριν το τέλος της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Πρόκειται για μια πολύπλοκη διαδικασία που ξεκινά ακόμα από την παιδική ηλικία όταν αρχίζει και διαμορφώνεται η προσωπικότητα και τα ενδιαφέροντα του καθένα από μας. Η συγκεκριμένη διαδικασία (αναζήτηση νέων επαγγελματικών ευκαιριών, τοποθέτηση νέων επαγγελματικών στόχων, νέα ενδιαφέροντα σε διάφορους τομείς επαγγελματικής δραστηριότητας) συνήθως εξακολουθεί να πραγματοποιείται σε όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής μας ζωής.

Κατά τη διάρκεια λοιπόν της επαγγελματικής μας ζωής, βρισκόμαστε σε μια συνεχή αναζήτηση καθώς πρέπει να λαμβάνουμε αποφάσεις (και κυρίως τις σωστές αποφάσεις) ξανά και ξανά. Καθένας και καθεμιά από μας πρέπει να γνωρίζει καλά τα προσωπικά του ενδιαφέροντα, τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία του, τις δεξιότητες και τις ικανότητές του, το τι μπορεί και το τι δεν μπορεί να κάνει κατά την άσκηση κάποιου συγκεκριμένου επαγγέλματος ή στα πλαίσια μιας συγκεκριμένης εργασίας. Αυτό που πρέπει να χουμε πάντα κατά νου είναι πως μπορούμε ανά πάσα στιγμή να προβάλλουμε όλα αυτά τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς μας (γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες, ειδικά προσόντα, κοινωνικά χαρακτηριστικά κλπ) για την ανεύρεση κάποιας θέσης εργασίας ή κάποιας θέσης πρακτικής άσκησης. Το κυνήγι της καριέρας έχει πάψει εδώ και πολύ καιρό να απασχολεί μόνο τα ανώτερα κοινωνικά στρώματα. Η τεχνολογική επανάσταση, η ανάπτυξη των αγορών, οι σύγχρονες οικονομικοκοινωνικές αλλαγές δεν αφήνουν περιθώρια εφησυχασμού των νέων σε σχέση με προηγούμενες εποχές. Σήμερα παρά ποτέ γίνεται ολοένα και πιο επιτακτική η ανάγκη για προβολή των επαγγελματικών μας προσόντων (που αποκτήθηκαν τόσο από τα τυπικά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης όσο και από τα άτυπα συστήματα) σε σημείο που να κάνουμε λόγο για διαφήμιση των προσόντων μας ή ακόμα και για marketing των επαγγελματικών μας προσόντων, τόσο σε βραχυπρόθεσμο όσο και σε μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα.

Βεβαίως στις μεγαλύτερες ηλικίες, είναι δυνατό η συγκεκριμένη διαδικασία να είναι λιγότερο δύσκολη. Αυτό εξαρτάται από την προσοπικότητα του καθενός. Ίσως δηλαδή να μην είναι τόσο απαραίτητη η υποστήριξη των άλλων για να προβούμε και να λάβουμε τις σωστές επαγγελματικές αποφάσεις. Αλλά ακόμα και σε αυτήν την περίπτωση απαιτείται κάποιου είδους σωστής καθοδήγησης, μια βοήθεια ορθολογικού προσανατολισμού ο οποίος θα μας κάνει να δούμε με ψυχραιμία τις επαγγελματικές επιλογές του παρελθόντος, θα αναλύσει την παρούσα κατάσταση και θα

χρησιμοποιήσει αυτές τις πληροφορίες για τις μελλοντικές μας αποφάσεις. Η απόφαση για περεταίρω επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, η απόφαση για αλλαγή της παρούσας επαγγελματικής μας κατάστασης και η αναζήτηση νέας εργασίας δεν διαφέρει κατά πολύ σε σημασία από την περίπτωση της αναζήτησης θέσης πρακτικής άσκησης μετά το τέλος της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Για τους παραπάνω λόγους κρίνεται απαραίτητο η δημιουργία ενός χαρτοφυλακίου καριέρας, το οποίο θα περιλαμβάνει όλα τα τυπικά και άτυπα προσόντα μας, το οποίο θα ανανεώνεται και θα εμπλουτίζεται με καινούργια στοιχεία καθώς θα εξελίσσεται η καριέρα μας κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής μας ζωής. Το χαρτοφυλάκιο αυτό πρέπει να οργανωθεί με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να αναπτύσσεται ανάλογα με τις μελλοντικές μας επιλογές επαγγελματικής ανάπτυξης και εργασιακής εμπειρίας. Θα πρέπει να είναι απλό στη δομή του για να μπορεί να δώσει στους μελλοντικούς εργοδότες σαφείς πληροφορίες (περιληπτικές αλλά εξίσου περιεκτικές).

Το χαρτοφυλάκιο λοιπόν πρέπει να περιλαμβάνει πληροφορίες που αφορούν συγκεκριμένες επιλογές- αποφάσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης που λήφθηκαν σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και είχαν για μας συγκεκριμένη σημασία. Αυτός ο τρόπος οργάνωσης του χαρτοφυλακίου το κάνει εύελικτο και εύκολα ανανεώσιμο κάθε φορά που πρέπει να εμπλουτιστεί με καινούρια επαγγελματικά στοιχεία - πληροφορίες. Θα πρέπει να προσέξουμε να μην φορτώσουμε το χαρτοφυλάκιο με άχρηστες και περιττές πληροφορίες (που το πιο πιθανό δεν ενδιαφέρουν τους μελλοντικούς μας εργοδότες) αλλά θα πρέπει ταυτόχρονα να δίνουμε σύντομα εκείνα τα στοιχεία που αφορούν τα επαγγελματικά μας προσόντα και τις κοινωνικές ικανότητες - δεξιότητές μας.

Αυτό που πρέπει να γνωρίζουμε εξ αρχής είναι ότι δεν υπάρχει κανόνας ή κανόνες για το πώς θα φτιάξουμε με απόλυτη επιτυχία ένα τέλειο χαρτοφυλάκιο καριέρας. Καμιά φορά η τελειομανία μας μπαίνει εμπόδιο στο να πάρουμε τις σωστές αποφάσεις για την επαγγελματική μας αποκατάσταση. Σκοπός μας είναι η «εξερεύνηση» του εαυτού μας, με στόχο να δώσουμε τις κατάλληλες πληροφορίες για μας στους κατάλληλους ανθρώπους, να αντιληφθούμε τα δυνατά μας σημεία και να προσέξουμε τα αδύνατά μας επαγγελματικά χαρακτηριστικά επιδιώκοντας να βρούμε τρόπους βελτίωσής τους. Μπορούμε να παρομοιάσουμε τη μελλοντική επαγγελματική μας καριέρα με τη σχολική μας ζωή. Πρόκειται για μια συνεχή διαδικασία βελτίωσης, όπου μπορεί να μη μας δίνονται βαθμοί σε συγκεκριμένα χρονικά σημεία (π.χ. στο τέλος του εξαμήνου) αλλά όπου εμείς οι ίδιοι βαθμολογούμε τους εαυτούς μας (όπως και οι άλλοι π.χ. αποδοχή από συναδελφούς, αύξηση από τον εργοδότη, πιστοί πελάτες στις υπηρεσίες που παρέχουμε, κλπ) μέσα από μια διαδικασία αυτοαξιολόγησης.

Πάνω απ όλα όμως πρέπει να έχουμε κατά νου ότι το επάγγελμα που θα επιλέξουμε να ασκήσουμε πρέπει να κάνει πρώτα εμάς ευτυχισμένους και μετά όλους τους άλλους.

2. Περιεχόμενα του χαρτοφυλακίου

2.1 Το ιδανικό για μένα επάγγελμα

Ποιο θα ήταν το ιδανικό για μένα επάγγελμα; Τι περιμένω να μου δώσει μια μελλοντική θέση εργασίας;

Αν η απάντηση στο παραπάνω ερώτημα είναι: «δεν χρειάζεται να κάνω οποιοδήποτε επάγγελμα αφού αυτό που θέλω είναι να κερδίσω το Lotto» τότε μάλλον η δημιουργία χαρτοφυλακίου καριέρας δεν χρειάζεται. Φυσικά τα χρήματα παίζουν σημαντικό ρόλο

στον προσδιορισμό του μελλοντικού μας επαγγέλματος αλλά μόνο τα χρήματα μπορούν να είναι το μοναδικό κριτήριο για την τελική μας επιλογή;

Κατά τη διάρκεια της σχολικής μας ζωής όπως και αργότερα κατά το στάδιο της επαγγελματικής μας ανάπτυξης είναι απαραίτητο να γίνεται σύγκριση μεταξύ των επαγγελματικών επιθυμιών μας που συνιστούν το ιδανικό για μας επάγγελμα και των ρεαλιστικών επαγγελματικών μας επιλογών (με άλλα λόγια τι θέλαμε να κάνουμε και τι κάνουμε τελικά)

Σπάνια θα συναντήσουμε κάποιον που θα μας πει ότι ακόμα και πολύ μικρές αλλαγές στην επαγγελματική του ζωή δεν τον βοήθησαν να βελτιωθεί και να ανανεωθεί ως άνθρωπος. Γι αυτόν ακριβώς το λόγο το ερώτημα για το ιδανικό επάγγελμα μας βοηθάει να αναθεωρούμε τις προσδοκίες και τις επιθυμίες μας, οι οποίες μπορεί και να μας παραπλανήσουν, από τη στιγμή που μαζί με τις δυνατότητες και τις ικανότητες - δεξιότητες - προσόντα, προσωπικά ενδιαφέροντα παίζουν σημαντικό ρόλο κατά την επιλογή της επαγγελματικής μας σταδιοδρομίας.

Αν για κάποιον είναι δύσκολο να προσδιορίσει το ιδανικό για αυτόν επάγγελμα ίσως η αντίστροφη σκέψη - ερώτημα μπορεί να φανεί χρήσιμο. Ποια δουλειά θα μου έκανε τη ζωή κόλαση; Τι δεν θα μπορούσα να κάνω σε καμιά περίπτωση; Αν αυτές οι προτάσεις αντιστραφούν, τότε μπορεί με περισσότερη ίσως ευκολία να περιγράψουμε το ιδανικό για μας επάγγελμα.

2.2. Ενδιαφέροντα, δυνατότητες, χαρακτηριστικά

Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός από τεστ προσωπικότητας που έχουν σκοπό να φέρουν στην επιφάνεια τα πραγματικά μας ενδιαφέροντα, τις δυνάμεις και τις αδυναμίες μας, τα προτερήματα και τα μειονεκτήματά μας όπως επίσης τις δεξιότητές μας και τις ικανότητές μας σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα. Τα συγκεκριμένα τεστ δίνουν τη δυνατότητα σε κάποιους να ανακαλύψουν κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα με τη βοήθεια συνεντεύξεων και κατάλληλης καθοδήγησης. Τα προσωπικά χαρακτηριστικά του καθένα από μας σε συνδυασμό με τις ιδιαίτερες ικανότητες - δεξιότητες μπορούν να μας βοηθήσουν να ανακαλύψουμε το πλέον κατάλληλο επάγγελμα που ταιριάζει στο ιδιαίτερο προφίλ μας. Σε συνδυασμό με τα τυπικά προσόντα που απαιτούνται για την άσκηση συγκεκριμένου επαγγέλματος, τα χομπι και γενικότερα οι προσωπικές ενασχολήσεις μας στον ελεύθερο χρόνο μας παίζουν σημαντικό ρόλο στο να σχηματίσουν την εικόνα του επαγγέλματος που θα ακολουθήσουμε.

Για του παραπάνω λόγους όλες οι προσωπικές ικανότητες και τα ειδικά χαρακτηριστικά που διακρίνουν τον καθένα από μας πρέπει να αναφερθούν στο συγκεκριμένο σημείο του χαρτοφυλακίου καριέρας. Αυτό μπορεί να γίνει παραθέτοντας ορισμένα τεστ προσωπικότητας τα οποία θα αποδεικνύουν αυτά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που μας διακρίνουν. Επίσης μπορεί να γίνει κάποιου είδους ανάλυση κάποιων χαρακτηριστικών - ειδικών προσόντων, που αναφέρονται στο βιογραφικό μας σημειώμα και σχετίζονται άμεσα με τη θέση πρακτικής άσκησης στην οποία αιτούμαστε.

2.3. Αρχαιοθέτηση και καταγραφή των προηγούμενων εμπειριών μας στην αγορά εργασίας πριν ακόμη ξεκινήσουμε την επιλογή του επαγγέλματος που θα ασκήσουμε

Όλοι μας έχουμε επαφή με την αγορά εργασίας και τον κόσμο των εργαζομένων πριν

καλά καλά ξεκινήσει η διαδικασία αναζήτησης του κατάλληλου για μας επαγγέλματος. Πολύ απλά όλοι γνωρίζουμε τα επαγγέλματα των γονιών μας. Πολλοί από μας γνωρίζουμε ακόμη και το χώρο εργασίας των γονιών μας. Όπως επίσης και το αντικείμενο εργασίας τους, τα καθήκοντα, τις αρμοδιότητές τους, τις καθημερινές ενασχολήσεις τους κτλ. Άλλοι πάλι έχουμε γνωρίσει κάποια επαγγέλματα μέσα από την τηλεόραση. Αυτές οι γενικές θεωρήσεις και ιδέες που αποκτούμε μεγαλώνοντας για τον κόσμο της εργασίας άλλοτε ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα και άλλοτε όχι. Μπορούμε όμως να διαπιστώσουμε πραγματικά τις πτυχές ενός επαγγέλματος με την απόφασή μας να εξειδικεύουμε σε αυτό ακολουθώντας την αντίστοιχη επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Αυτό που έχει σημασία είναι να προσεγγίσουμε τον κόσμο της εργασίας και της εκπαίδευσης με προσεκτικά και όχι με βιαστικά βήματα. Σημαντικό κρίνεται κατά τη διαδικασία επιλογής ενός επαγγέλματος η συμβουλή ενός ειδικού συμβούλου επαγγελματικού προσανατολισμού ο οποίος μπορεί να μας βοηθήσει στη συγκεκριμένη φάση να γνωρίσουμε όσο το δυνατό καλύτερα τον εαυτό μας καθώς και τον κόσμο της εργασίας και τους διαφορετικούς προσανατολισμούς που κρύβουν τα επαγγέλματα. Τα στοιχεία τα οποία πρέπει να συμπεριλάβουμε στο αρχείο μας (χαρτοφύλακιο καριέρας) είναι τα εξής:

- Μια λίστα από επαγγέλματα που γνωρίζω (π.χ τα επαγγέλματα των γονιών, συγγενών και οικογενειακών φίλων)
- Μια λίστα με τα επαγγέλματα που με ενδιαφέρουν
- Γενικές ιδέες σχετικά με το ιδανικό για μένα επάγγελμα, ιδέες και απόψεις άλλων που τις μοιράστηκαν μαζί μου και αφορούν τον προβληματισμό μου για το ποιο επάγγελμα θα πρέπει να ακολουθήσω (π.χ. των γονιών μου, των φίλων μου)

2.4 Αρχαιοθέτηση πληροφοριών για συγκεκριμένα επαγγέλματα που μπορούν να αποτελέσουν κριτήρια της τελικής μας επιλογής και αρχαιοθέτηση προηγούμενων αιτήσεων που υποβάλαμε για κάποιες θέσεις εργασίας ή πρακτικής άσκησης

Σε αυτό το σημείο μπορούμε να φτιάξουμε μια λίστα κριτηρίων που σχετίζονται άμεσα με την επιλογή του επαγγέλματος.

- Ανακοινώσεις θέσεων εργασίας σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή (Internet, Κέντρα ευρέσεως εργασίας, Γραφεία Ενημέρωσης Ανέργων & Επιχειρήσεων, Ο.Α.Ε.Δ., εφημερίδες, περιοδικά,)
- Επίσκεψη στην ίδια την επιχείρηση για τη διενέργεια κάποιας συνέντευξης (αναγράφουμε όχι μόνο την ημερομηνία της συνέντευξης αλλά και το τελικό αποτέλεσμα: θετικό ή αρνητικό, από τη στιγμή που η επιλογή του επαγγέλματος μπορεί να προκύψει και με τη μέθοδο της εξάλειψης των αρνητικών σημείων)
- Προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που τυχόν παρακολουθήσαμε
- Προηγούμενες αιτήσεις που υποβάλαμε (τηρούμε σε αρχείο όλες τις αιτήσεις που υποβάλαμε για συμμετοχή μας σε κάποιο πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, αιτήσεις σε θέσεις εργασίας ή πρακτικής άσκησης καταγράφοντας πάντα ποια ήταν η τύχη αυτών των αιτήσεων)

Η κατάρτιση της πιο πάνω λίστας κρίνεται απαραίτητη και κυρίως τα δυο τελευταία στοιχεία της λίστας (επαγγελματική εκπαίδευση, αιτήσεις σε θέσεις πρακτικής) καθώς

θα μας φανούν χρήσιμες για επόμενες αιτήσεις που θα υποβάλλουμε.

2.5 Application documents

To this section belong in particular the CV and all references, testimonials and certificates required for an application.

2.6. Αρχαιοθέτηση των επαγγελματικών μας προσόντων και των δραστηριοτήτων μας

- Κατευθύνσεις που επιλέξαμε κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης
- Περαιτέρω εκπαίδευση και κατάρτιση που λάβαμε εκτός της βασική
- Εκπαίδευση στο εξωτερικό (συμμετοχή σε κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης σε άλλη χώρα, συμμετοχή σε προγράμματα ανταλλαγών)
- Απασχόληση στο εξωτερικό
- Ειδικά προγράμματα κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης
- Εξετάσεις (αποτελέσματα εξετάσεων - βαθμολογία)

3. Τελικές παρατηρήσεις

Σε τακτά χρονικά διαστήματα πρέπει να αξιολογούμε τη διαδικασία επιλογής επαγγέλματος συμπεριλαμβάνοντας την αξιολόγηση της εκπαίδευσης και κατάρτισης που ακολουθήσαμε καθώς και την ίδια τη φύση της εργασίας που απορρέει από την άσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος. Αυτή η διαδικασία ονομάζεται «ανατροφοδότηση» και πραγματοποιείται κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Πρέπει να θέτουμε στον εαυτό μας τα εξής ερωτήματα:

Ποιους στόχους είχα εξ αρχής και τι τελικά πέτυχα;

Ποιες επιδιώξεις μου επετεύχθηκαν και τι δεν πήγε καλά;

Τι προβλήματα αντιμετώπισα και πώς χειρίστηκα τις δύσκολες καταστάσεις;

Τι ήταν αυτό που μου άρεσε κατά τη διάρκεια της πρακτικής μου (ή των σπουδών μου) και τι δε μου άρεσε καθόλου;

Μήπως τα ενδιαφέροντά μου είναι διαφορετικά με αυτά που είχα πριν λίγα χρόνια;

Βεβαίως κάποια στοιχεία που σχετίζονται άμεσα με τη φυσική μου κατάσταση στο παλίσιο άσκησης συγκεκριμένου επαγγέλματος πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη.